

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 8CoP/203/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7713219929
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marianna Hrabovecká
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2015:7713219929.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Marianny Hraboveckej a členiek senátu JUDr. Diany Solčányovej a JUDr. Frederiky Zozulákovskej vo veci starostlivosti súdu o maloletého W. Y. nar. X.X.XXXX zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, Staničné námestie č. 9 dieťaťa rodičov X. X. nar. XX.X.XXXX bývajúcej v X. na F. X a J. Y. nar. XX.XX.XXXX bývajúceho v Y. na T. č. XXX v konaní o zníženie a zvýšenie výživného, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Košice I z 18.3.2015 č.k. 11P 35/2014-126 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa rozsudkom z 18.3.2015 č.k. 11P 35/2014-126 zvýšil výživné od otca pre mal. W. Y. nar. X.X.XXXX zo 43,15 € na 60 € mesačne od 1.12.2011 do budúca, ktoré výživné je otec povinný platiť vždy do 15. dňa v mesiaci dopredu k rukám matky, dlžné výživné 674,- Eur za obdobie od 1.12.2011 do 31.3.2015 povolil otcovi splácať v mesačných splátkach po 20 € spolu s bežným výživným pod následkom straty výhody splátok s tým, že splatnosť prvej splátky je po právoplatnosti rozsudku, čím zmení rozsudok Okresného súdu Michalovce z 22.5.2008 sp. zn. 12C/148/2007. Návrh otca na zníženie výživného zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie otec z dôvodu, že súd prvého stupňa na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam v zmysle ust. § 205 ods. 2 písm. d/ O.s.p. S poukazom na ust. § 77 ods. 1 Zákona o rodine konštatoval, že predmetné ustanovenie síce umožňuje súdu priznať dlžné výživné, ale má za to, že súd nezohľadnil všetky dôležité skutočnosti, ktoré sú pre takéto rozhodnutie významné. V prvom rade poukázal na to, že súd pri rozhodovaní o výživnom nevzal do úvahy tú skutočnosť, že počas trvania predmetného konania poberal len dávku v hmotnej núdzi od úradu práce, sociálnych vecí a rodiny vo výške 60,- Eur a pri rozhodovaní o spätnom výživnom zohľadnil len potencionálne príjmy rodiča, ale nevyrovnal sa s tým faktom, že v tom čase nemohol, nie z vlastnej viny, vykonávať prácu vodiča z povolania, na ktorú je kvalifikovaný. Taktiež mal za to, že súd opomenul jeho snahu zamestnať sa v inej ako dopravnej oblasti, čo vyplýva z ním predložených listinných dôkazov, ako aj negatívne pracovné podmienky daného regiónu. Apeloval na to, že ako nezamestnaný a poberateľ dávky v hmotnej núdzi vo výške 60,- Eur mesačne si pravidelne plnil vyživovaciu povinnosť voči maloletému vo výške 43,15 Eur mesačne, avšak vzhľadom na nevyhnutné životné náklady, sa musel zadlžiť a predmetné dlhy musí naďalej splácať. Zdôraznil, že podľa nálezu Ústavného súdu 265/05 pokiaľ všeobecný súd dospeje k rozhodnutiu bez toho, aby sa vo svojom rozhodnutí vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami tvoriacimi základ pre rozhodnutie, treba takéto rozhodnutie všeobecného súdu považovať za arbitrárne, teda za rozporné s článkom 46 ods. 1 Ústavy SR. Z týchto dôvodov spochybnil závery rozhodnutia súdu prvého stupňa a to z dôvodu,

že nezohľadnil okolnosti prípadu. Na základe toho navrhol, aby Krajský súd v Košiciach zrušil rozsudok Okresného súdu Košice I z 1.4.2015 sp. zn. 11P 35/2014 v časti výroku o dlžnom výživnom.

Matka vo vyjadrení k odvolaniu otca poukázala na to, že súd prvého stupňa rozhodol o dlžnom výživnom v súlade s § 77 ods. 1 Zákona o rodine, preto považuje odvolanie otca za bezpredmetné.

Kolíznym opatrovníkom dieťaťa sa k odvolaniu otca nevyjadril.

Podľa § 219 ods. 1 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa ods. 2 cit. zák. ust., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd na základe odvolania otca preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa aj s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa § 212 ods. 2 písm. a/ O.s.p. bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 156 ods. 3 O.s.p. a dospel k záveru, že súd prvého stupňa dostatočne zistil skutkový stav, posúdil ho podľa správnych zákonných ustanovení Zákona o rodine, v súlade s § 132 O.s.p. vyhodnotil dôkazy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom starostlivo prihliadal na to, čo vyšlo v konaní najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci konania, preto je odôvodnenie rozsudku presvedčivé a s jeho závermi sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil. Konajúci súd sa vysporiadal s námietkami otca uplatnenými v odvolaní, ktoré tvorili jeho obranu už v priebehu konania pred súdom prvého stupňa a otec ani v odvolaní neuviedol žiadne relevantné skutočnosti majúce za následok iné rozhodnutie o výživnom. Odvolací súd rovnako ako súd prvého stupňa, dôsledne porovnal pomery účastníkov v čase predchádzajúcej úpravy výživného s pomermi existujúcimi v čase terajšieho rozhodovania a dospel k totožnému právnomu záveru, ako súd prvého stupňa, že bola preukázaná kvalifikovaná zmena pomerov odôvodňujúca zvýšenie výživného pre maloletého W. od 1.12.2011 a výživné 60,- Eur mesačne je, vzhľadom na zákonné ustanovenia citované v odôvodnení napadnutého rozsudku a z nich vyplývajúcej zásady primerané reálnym zárobkovým schopnostiam a možnostiam otca, ako aj jeho majetkovým pomerom, zohľadňuje odôvodnené potreby mal. W. preukázané v rozhodnom období do výšky potencionálneho príjmu otca, ako aj tú podstatnú skutočnosť, že otec nemá inú vyživovaciu povinnosť. Od posledného rozhodnutia o výživnom 22.5.2008 (Okresný súd Michalovce sp. zn. 12C 148/2007) ubehla ku dňu rozhodnutia súdu (18.3.2015) doba takmer 7 rokov, počas ktorej sa rozsah odôvodnených potrieb mal. Tomáša postupne zvyšoval, preto aj za skutkového stavu, že príjem otca dosahovaný v čase terajšieho rozhodovania a porovnaný s jeho príjmom v čase predchádzajúcej úpravy výživného je takmer totožný, keďže otec v tom čase bol nezamestnaný a súd pri rozhodovaní o výživnom vychádzal z jeho potencionálneho príjmu dosahovaného u predchádzajúcich zamestnávateľov (Leif Sorensen Tanktransport - Eurospeda s.r.o. Humenné, Auto-Motor V.N. s.r.o. Nižné Nemecké), ktorými skončil pracovný pomer na vlastný podnik, rozhodne možno považovať nástup mal. W. na základnú školu za výraznú zmenu pomerov podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine odôvodňujúcu zmenu predchádzajúceho rozhodnutia o výživnom, vychádzajúc zo skutkového stavu dôsledne zisteného súdom prvého stupňa, že otec v čase terajšieho rozhodovania často menil zamestnanie (Edimax Holding a.s., Mäsozemplín a.s. Michalovce, savit Group s.r.o., Xavax servis s.r.o., Xavax personálny servis s.r.o., NP - Transport s.r.o., Autodoprava Dudister Strážske) spravidla dohodou bez dôležitého dôvodu resp. pre porušenie povinností (poškodenie motorového vozidla, dopravné priestupky), nota bene pretrvávajú podmienky pre posudzovanie príjmu otca z hľadiska potencionality príjmu, ktorý sa pohybuje okolo 300 až 350 Eur mesačne vychádzajúc z jeho reálnych príjmov dosahovaných u predchádzajúcich zamestnávateľov. V tejto súvislosti odvolací súd poznamenáva, že ani odňatie vodičského oprávnenia, ako dôsledku výkonu rozhodnutia, nemôže súd posudzovať v neprospech dieťaťa odkázaného na výživu svojich rodičov, keďže ide o jednoznačné zavinenie otca. Odvolací súd dodáva, že § 75 ods. 1 Zákona o rodine rozšíril východiská na zisťovanie tzv. potencionality príjmov, ktorá má prednosť pred princípom fakticity aj v prípade, že povinný berie na seba neprimerané majetkové riziká, ktoré zahŕňajú aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, resp. priamo vyvoláva stratu a súčasnú možnosť poskytovania výživného. Ak sa tvrdený príjem javí ako nepravdivý, je povinnosťou súdu, prihliadnúť na celkové majetkové pomery a tzv. potencionality príjmov, t.j. k jeho zjavne nevyužitým schopnostiam. Žiadny účinný zákon v Slovenskej republike nezakotvuje povinnosť pracovať. Nezakotvuje ani právo resp. povinnosť pracovať v odbore, v ktorom je osoba vyučená. Zákon o rodine však zakotvuje výslovne povinnosť rodiča živiť svoje dieťa (§ 62 ods. 1 Zákona o rodine), takže nemôže obstať argumentácia,

podľa ktorej rodič nepracuje, pretože sa nevie umiestniť na trhu práce vo svojom odbore alebo na pozícii adekvátnej svojim predstávam a preto nie je schopný plniť svoju vyživovaciu povinnosť buď vôbec, alebo v nedostatočnej miere. Oveľa väčšiu výpovednú hodnotu má zistenie jeho potencionálnej životnej úrovne, ktorá je limitovaná okrem majetkových pomerov aj jeho finančnými nárokmi na zabezpečenie uspokojenia jeho potrieb. Jedným z faktorov, ktoré treba pri určovaní miery životnej úrovne vziať do úvahy je aj zistenie a vyčíslenie mesačných nákladov povinného rodiča. Častokrát totiž ochota rodiča plniť určitú výšku výživného pre svoje dieťa nedosahuje ani jeho mesačné náklady na mobilný telefón. Potencionálny príjem nie je to, čo povinný skutočne zarobí, ale to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosti, zručnosti, pracovné skúsenosti a tiež situáciu na trhu práce. Rizikové správanie otca vo vzťahu k jeho predchádzajúcim zamestnávateľom od r. 2007 a následnú stratu zamestnania hodnotiť ako objektívnu skutočnosť, ktorá vyvolala zníženie príjmu a súčasne možnosť poskytovania primeraného výživného, by bolo v príkrom rozpore so záujmami maloletého dieťaťa, nota bene dieťa by ohrozilo. Na zníženie (stratu) príjmu povinného rodiča je možné preto prihliadnúť len v prípade preukázania dôležitého dôvodu, ktorý vznikol objektívne bez zavinenia povinného rodiča, ktorý môže byť napr. výrazné zhoršenie zdravotného stavu znemožňujúceho doterajší výkon práce, skončenie pracovného pomeru z organizačného dôvodu a pod., teda dôvody, ktoré povinný rodič nemôže ovplyvniť. Odvolací súd poukazuje na ust. § 62 ods. 2 Zákona o rodine, podľa ktorého potreby rodiča môžu byť uspokojené až následne, keď rodič splní svoju vyživovaciu povinnosť a prispieje v primeranej miere na potreby svojho dieťaťa. Každý rodič má povinnosť v prvom rade zabezpečiť výživu svojho dieťaťa a až následne má právo využiť zostávajúce finančné prostriedky na uspokojenie svojich vlastných potrieb. Odvolací súd rovnako zdôrazňuje, že otec, ktorý nemá v osobnej starostlivosti maloleté dieťa, môže sa bez obmedzenia uchádzať o zamestnanie aj vo vzdialenejších regiónoch Slovenska, kde sú reálne vykazované lepšie pracovné možnosti. Odvolací súd tiež poznamenáva, že ani pravidelné hlásenie sa na úrade práce nie je možné považovať za aktívne hľadanie zamestnania, pretože rodič, ktorý má vyživovaciu povinnosť k maloletému dieťaťu je povinný bez ohľadu na svoju ekonomickú situáciu a životné náklady poskytnúť svojmu maloletému dieťaťu výživné. Odvolací súd pri rozhodovaní o výživnom rovnako zoberal do úvahy časové obdobie 7 rokov, ktoré uplynuli od predchádzajúcej úpravy výživného, počas ktorého si otec plnil vyživovaciu povinnosť po 43,15 Eur mesačne, ktoré predstavuje výživné na 1 deň 1,04 Eurá a to aj v čase, keď bol riadne zamestnaný a mal dostatočný príjem na to, aby dobrovoľne prispel na potreby dieťaťa vyššou sumou resp. aspoň vytváral finančnú rezervu pre prípad straty zamestnania, ktorú mohol reálne predvídať vzhľadom na jeho doterajší priebeh pracovného uplatnenia a postojov. Odvolací súd je toho presvedčenia, že otec maloletého vzhľadom na svoj vek (38 rokov) a doterajšie pracovné skúsenosti bol a je schopný zabezpečiť si finančné prostriedky na uspokojovanie vlastných potrieb minimálne v bežnom rozsahu, preto možno od neho spravodlivo žiadať, aby prispieval na výživu mal. W. 60,- Eur mesačne t.j. aspoň v tomto rozsahu prispel na výživu dieťaťa, ktoré žije s matkou v rovnako sťaženej životnej situácii. Odvolací súd dospel k záveru, že zníženie výživného pre mal. W. by znamenalo posunúť zodpovednosť otca za zdravie a život maloletého dieťaťa výlučne na matku (druhého rodiča), ktorá sa osobne stará o maloletého a dobrovoľne si plní vyživovaciu povinnosť voči nemu na hranici svojich možností, preto zníženie výživného by nepochybne bolo v rozpore so Zákonom o rodine, morálkou a spravodlivosťou. Odvolací súd tiež dodáva, že reálne možnosti a schopnosti otca (300-350,- Eur) sú vyjadrené v napadnutom rozsudku zvýšením výživného pre maloletého W. len na 60,- Eur mesačne, pretože výrazné zvýšenie odôvodnených potrieb dieťaťa by zjavne odôvodňovalo zvýšenie výživného vo väčšom rozsahu, ale dôsledne vychádzajúc z ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine, podľa ktorého schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného rodiča podmieňujú, resp. sú vždy limitujúcim kritériom vo vzťahu k uspokojovaniu odôvodnených potrieb dieťaťa, preto ani odvolací súd nemohol rozhodnúť v súlade s návrhom matky na zvýšenie výživného.

Súd prvého stupňa rovnako správne rozhodol, keď určil výživné (zvýšil) pre mal. W. od 1.12.2011 t.j. od prvého dňa v mesiaci, v ktorom matka podala návrh na zvýšenie výživného (návrh podaný 8.12.2011), ktoré obdobie korešponduje s časom, keď došlo k zmene pomerov na strane maloletého dieťaťa, ktoré v tomto období nastúpilo na základnú školu. Z týchto dôvodov odvolacia argumentácia otca sa s poukazom na ust. § 77 ods. 1 Zákona o rodine je irelevantná, keďže zvýšené výživné súd priznal od 1.12.2011 (7 dní pred začatím súdneho konania) a je v súlade s bežnou súdnou praxou priznať (zmeniť) výživné od 1. dňa v mesiaci v ktorom je takýto návrh podaný. V kontexte zisteného skutkového stavu považoval odvolací súd tieto námietky otca za účelovú obranu v snahe dosiahnuť priaznivejšie rozhodnutie vo veci. Odvolací súd sa rovnako stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa,

ktorý povolil otcovi splácať dlžné výživné v mesačných splátkach 20,- Eur, pretože vzhľadom k povahe prejednávanej veci, priznanému nároku, dĺžke rozhodovania o návrhu a osobným pomerom otca nebolo by spravodlivé priznať výhodu splátok na dlhšie obdobie, ako určil súd prvého stupňa berúc do úvahy, že ani matka nebola zvýhodnená možnosťou splátok a potreby maloletého dieťaťa musela uspokojiť tak, ako vznikali a otec vychádzajúc z jeho potencionálneho príjmu je schopný zaplatiť dlžné výživné spôsobom určeným súdom prvého stupňa. K odvolacej námietke otca vo vzťahu k nálezu Ústavného súdu 265/2005 odvolací súd zdôrazňuje, že súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivé súdne konanie. Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech, resp. nevyhovenie návrhu v konaní. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že súd zistí po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodne za predpokladu, že jeho skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúceho súdu, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. O svojvôli pri výklade alebo aplikácie zákonného predpisu súdom, by bolo možné uvažovať len vtedy, ak by svoj názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel alebo význam. Súd prvého stupňa sa dôsledne a precízne vysporiadal so všetkými podstatnými skutočnosťami týkajúcich sa predmetu konania, otcovi poskytol dostatočný priestor na objasnenie skutočností podstatných pre rozhodnutie o výživnom, preto postupom konajúceho súdu nebola otcovi odňatá možnosť konať pred súdom a nebolo porušené jeho právo na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Odvolací súd ďalej konštatuje, že rozsudok súdu prvého stupňa obsahuje náležitosti rozsudku v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. a len odlišný názor účastníka vo vzťahu k hodnoteniu dôkazov a úvahám súdu uvedených v odôvodnení rozsudku nečiní rozhodnutie nesprávnym a nezákonným.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd podľa § 219 ods. 1 O.s.p. rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil (odvolací súd preskúmal všetky výroky napadnutého rozhodnutia, keďže výrok o dlžnom výživnom je iba súvisiaci výrok vo vzťahu k výrokom o výživnom) a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplnil ďalšie dôvody podľa § 219 ods. 2 O.s.p.

Toto rozhodnutie senát prijal v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák.č. 757/2004 Z.z.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.